

V Praze dne 25. října 2018
č. j.: SPH 2279/2018

Závazné stanovisko

Kanceláře prezidenta republiky – Odboru památkové péče

k projektové dokumentaci ve stupni pro provádění stavby: „Vikárka – stavební úpravy objektu“ na Pražském hradě.

Kancelář prezidenta republiky – Odbor památkové péče, příslušná podle § 2 vládního nařízení č. 55/1954 Sb., o chráněné oblasti Pražského hradu, vydává na základě § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve spojení s § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, jako dotčený orgán pro řízení vedené stavebním úřadem toto závazné stanovisko:

Správa Pražského hradu, příspěvková organizace, příslušná hospodařit s majetkem tvořícím areál Pražského hradu, předložila podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. žádost č. j.: SPH 2279/2018 ze dne 14. září 2018 o závazné stanovisko k projektové dokumentaci „Vikárka – stavební úpravy objektu“ ve stupni pro provedení stavby. Projektovou dokumentaci zpracovala projekční kancelář Masák & Partner s.r.o. v srpnu 2018.

Předmětem projektové dokumentace je komplexní památková rekonstrukce souboru objektů, souhrnně označovaných jako Vikárka. Stavební práce zahrnou kompletní výměnu technického a technologického vybavení komplexu domů ve Vikářské ulici. Vzhledem k nynějšímu stavu objektu lze rekonstrukci provést zcela bez zásahů do stavebně historické podstaty objektu s využitím stávajících tras a instalačních možností, jak bylo projektanty z větší části i ověřeno. Na tuto podstatnou okolnost byl od počátku kladen zásadní důraz, neboť komplex Vikárky v sobě skrývá zbytky románské zástavby areálu (hradba, ambit kláštera atd.) a zahrnuje všechny historické stavební etapy. Vzhledem k drobným změnám funkčního schématu objektu, bude zrušeno vnitřní novodobé schodiště v traktu podél Vikářské ulice, propojující přízemí s částečně suterénní partií tzv. „vinárny pana Broučka“. Tato změna vychází ze zadání investora a řeší posílení zázemí v úrovni Slévárny.

Z architektonického hlediska projekt předpokládá výměnu stávajících, převážně funkčně nevyhovujících oken a soudobých dveří za nové s historizujícím členěním. Také je plánováno nahrazení poněkud mohutných průběžných nástupních ramp ve Vikářské ulici subtilnějšími schodišti, kolmými na fasády. V tomto případě je nutná úzká spolupráce s Archeologickým ústavem AVČR, oddělení Pražský hrad, při realizaci a ochraně archeologických terénů a situací do kterých nesmí být nijak zasazeno. Celkový záměr architektonického řešení je přiblížit podobu komplexu domů stavu ve druhé polovině 19. století. Mimo jiné záměrem úprav bude i výraznější barevné odlišení fasád jednotlivých domů, dnes spojených v poměrně hmotnou, minimálně členěnou, fasádu v linii severní strany Vikářské

ulice. Obdobně je 19. stoletím inspirováno architektonické či designové řešení interiérů objektu, dnes poměrně rasantně rekonstruovaných a funkčně propojených v jeden komplex. V minulém století byla generální rekonstrukce taktéž vedena historizujícím směrem, a to s přihlédnutím k převažující renesanční hmotě nadzemních partií domů. V interiérech Vikárky ovšem došlo ke kompletnímu propojení jednotlivých objektů s upřednostněním funkce velkokapacitního restauračního zařízení. Úpravy, především architektonické řešení jižního průčelí, zvláště potom ve výplních stavebních otvorů, se nyní v projektové dokumentaci naopak inspirují stavem před poněkud necitlivou úpravou pod vedením SÚRPMO, rámcově vychází z dokumentace z 2/2 19. století. Využití objektu zůstává nezměněno a reaguje na soudobé standardní požadavky užívání bez zásadních dopadů na historické hmoty a konstrukce. Je možno konstatovat, že kvalitně provedená úprava objektu Vikárky podle předložené dokumentace pro provedení stavby může přinést nové a vítané kvality domům, jejich interiérům i parteru Vikářské ulice.

Kancelář prezidenta republiky – Odbor památkové péče žádost posoudil z hlediska zájmů státní památkové péče na ochraně Pražského hradu, který je, včetně jeho areálu, nařízením vlády č. 147/1999 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, prohlášen za národní kulturní památku, a stanoví:

- projektová dokumentace ve stupni pro provádění stavby: „Vikárka – stavební úpravy objektu“ na Pražském hradě je přípustná při dodržení následujících doplňujících podmínek:

Přestože navržená památková rekonstrukce objektu Vikárky a Slévárny se dotýká restaurování pouze v relativně malém, ale nezanedbatelném rozsahu, je základním požadavkem realizace účast restaurátorů odpovídající kvalifikace, uměleckých řemeslníků a všeobecně odborných řemesel s dlouhodobou praxí na obnově historických a především památkově chráněných objektech. Ne všechny práce je třeba provádět přímo za účasti restaurátora, ale ten by měl vždy převzít minimálně supervizi nad uměleckořemeslnou koncepcí a správnými technologickými postupy jednotlivých kroků zásahů odpovídajícím standardům památkové obnovy, ustanovením tohoto stanoviska a projektové dokumentace.

V rámci zásahu bude restaurována řada fragmentů kamenného opukového zdiva např. románské hradby, zdiva ambitu kláštera při kostele pražském. V interiérech je též několik kleneb (režných i omítaných) s relativně původní úpravou povrchu a přinejmenším bude třeba provést revize, čištění, sjednocení a konzervaci. Při deinstalaci stávajících sítí a rozvodů je asistence restaurátora nezbytná, resp. je podmínkou. Z malířských a štukatérských prací jde o historické povrchy presentované, ale nelze vyloučit ani nové nálezy. V exteriéru bude restaurován pozůstatek nápisu s označením Vikářské ulice (Vikariats Gasse), který bude doplněn a prezentován. V případě fragmentu renesanční fasády bude rozhodnuto o jeho presentaci či překrytí po průzkumu z lešení. Poněkud neobvyklou položkou rekonstrukce bude restaurování a obnovení funkce Plastiky s časoměrem z roku 1982, která je umístěna v Severním parkánu při Prašné věži.

Předpokládáme tedy přímou účast a dozor restaurátorů, držitelů následujících povolení Ministerstva kultury ČR v oboru restaurování kamene (např. v rozsahu restaurování nepolychromovaných uměleckých či uměleckořemeslných děl z kamene), uměleckořemeslné malby (např. v rozsahu restaurování uměleckořemeslných nástěnných maleb) a restaurování prací ze štuky (např. v rozsahu uměleckořemeslných děl ze štuky). V případě kovu (např. v rozsahu restaurování uměleckořemeslných kovářských, zámečnických prací a případně prací

z litiny) či prací truhlářských (např. v rozsahu uměleckořemeslných truhlářských prací). V případě truhlářských prací doporučujeme supervizi restaurátora především s ohledem na striktní požadavek projektové dokumentace na dodržování tradičních uměleckořemeslných postupů.

Některá umělecká řemesla či řemesla obecně, nebývají v soudobé praxi zahrnuta mezi samostatné restaurátorské disciplíny, a tudíž je třeba požadovat v jejich případě vysokou odbornost a zkušenosti s obnovou architektonicky a památkově hodnotných staveb. V případě stavby dotčené předloženou projektovou dokumentací se to týká především provedení štukatérských a natěračských, tesařských, klempířských a pokrývačských prací.

Vzhledem k rozsahu a komplexnosti opravy dochází k prolínání umělecko-řemeslných prací se zásahy čistě restaurátorskými. Projektová dokumentace jednotlivé disciplíny sice rozlišuje, nicméně jednotlivé práce na sebe budou úzce navazovat. Je proto třeba, aby odborným garantem byl vždy restaurátor s odpovídající kvalifikací a zkušeností.

Ke všem restaurátorským zásahům budou v předstihu vypracovány standardní restaurátorské záměry, které budou předloženy ke schválení Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky. Po skončení prací vypracují restaurátoři standardní restaurátorské zprávy.

Obdobně bude zhotovitelem zpracován stručný technologický postup všech prací s podrobným popisem navržených materiálů a technologií (v souladu se závazným stanoviskem a PD). Technologický postup bude předložen ke schválení zástupci investora, projektantovi a zástupci Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky.

Vzhledem k rozsahu zásahu nebude snadné zvolit ideální koordinaci a souslednost postupu prací. Z termínových důvodů je pro úspěšnou realizaci obnovy památkových objektů ve Vikářské ulici zvolit vhodné roční období. Pro práce na plášti objektů lze akceptovat pouze období od jarního po podzimní klimatický gradient. Řada uměleckořemeslných prací, které bude třeba provádět na místě, vyžaduje především z technologických důvodů dostatek času a bezprašné prostředí.

Po převzetí staveniště je žádoucí nejprve odstranit dožilé novodobé vybavovací předměty, keramické obklady, PVC. Následovat bude opatrné oškrábání (nejlépe za mokra) a pečlivé odmytí novodobých výmaleb. Předpokládáme umytí teplou vodou s použitím vhodných detergentů (mýdla apod.). Tento postup umožní zmapování stávajících tras rozvodů. Jejich zadržky je možno s největší opatrností postupně vybourávat (od koncových prvků, krabic a vypínačů). **Při vybourávání je vyloučeno stávající trasy rozšiřovat, nesmí dojít k zásahu do historického zdiva či uvolnění historických omítek.** Práce budou prováděny pod dohledem restaurátora odpovědného za štukové povrchy, jehož hlavním úkolem bude zajistit správný a opatrný postup v památkově chráněném objektu a za konzultací se zástupci Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky.

Všechny části projektu týkající se nově navržených instalací – nových rozvodů, zařizovacích předmětů spojených se stavbou apod. - budou zhotovitelem a projektantem definitivně upřesněny po otevření stávajících tras. Nové instalace využijí přednostně stávající existující trasy. Pokud by tyto nepostačovaly, je možné nové trasy zřídit především v zásypu či dutinách (prostor mezi stropem a podlahou v př. 1. patra) rozebíraných podlah a komínech. **Případné rozšíření či upravení trasy bude posuzováno jednotlivě případ od případu a**

musí být před samotnou realizací odsouhlaseno. Variantně lze použít přístavbu tenké příčky či zesílení stěny, do které je možno rozvody instalovat a zařizovací předměty kotvit.

Materiály a omítky obecně

Celý povrch omítek, který bude ponechán, je třeba šetrně a pečlivě umýt čistou vodou (teplou, případně s vhodnými detergenty) v exteriéru i pod mírným tlakem (ideálně horkou vodou, či kombinací páry a vody). Tlak vody nesmí poškodit povrch ponechávaných omítek (např. vyřezáním trajektorií trysky apod.). V exteriéru je třeba vodu z lešení třeba svádět mimo stavbu (např. přes odkalovací nádrže). Partie štukové a malířské výzdoby je třeba pečlivě ochránit před běžným mytím; nejlépe přelepem ochrannou folií. Po umytí budou opatrně odstraněny soklové partie a novodobé prvky fasád v rozsahu určeném po prohlídce v návaznosti na PD. V předstihu budou provedeny sondy skladby (předpokládáme více vrstev plentování).

Po odstranění degradované omítky a ručním přebroušením vápenných nátěrů budou provedeny lokální opravy případných destruovaných míst a trhlin. Ve většině případů budou trhliny pouze pečlivě injektovány a zatřeny vápennou kaší, která bude případně nastavena mramorovou či opukovou moučkou. Starší vysprávky na cementové bázi budou odstraněny a nahrazeny odpovídajícím a schváleným materiálem na vápenné bázi. Dutiny budou injektovány plněnou vápennou kaší (případně ztuženy nosnými můstky). Jemnější trhliny v omítce nebudou proškrabávány, ale pouze pečlivě vypláchnuty vodou a zatmeleny vápenným, případně plněným injektem. Pro injektáže případně odloučených ploch bude použit vhodný materiál na vápenné bázi s odpovídajícím plnivem (mramorová moučka, opukový prach, čistý křemičitý prach a případně siloxan - křemíkové saze - pro zvýšení zatékavosti). Lze ovšem použít i osvědčené výrobky (např. VAPO injekt, Terako injekt). Organokřemičité přípravky je možno použít též, ale je třeba volit varianty vhodnější pro zpevňování omítkových ploch (např. Porosil ZTS apod.).

V určitém rozsahu bude třeba doplnit jádrovou omítku, do níž bude použit hrubší písek (zrnitost bude odpovídat tloušťce vrstvy – modelově tloušťce omítky 10mm odpovídá zrnitost písku do aspoň 4mm). Preferovanou možností je míchání malty na stavbě. Jako vápenné pojivo lze použít pouze osvědčené materiály (např. ložisko Mokrá – je mírně hydraulické) – nejlépe předem našlehanou kaší z vápenného hydrátu (hydroxid vápenatý $\text{Ca}(\text{OH})_2$). Ideální je uleželé vápno dobré kvality a stáří (např. Velké Bílovice). Použití hydraulických příměsí je povoleno, ale příměs musí tvořit 1 až max. 10% z celku směsi (příklady příměsí: pucolánové a technopucolánové složky, trasy, případně kvalitní čerstvý bílý cement). Šedý portlandský cement je zcela vyloučen (zvláště pro nevhodnou barevnost základu omítky a empiricky známou chemickou nekompatibilitu např. s opukovým či pískovcovým zdivem). V případě potřeby (specifického požadavku) lze použít i románský cement (jako samostatné pojivo). Používat lze samozřejmě i přírodní hydraulické vápno (NHL-NL). Všechny složky v případě pochyb budou konzultovány s vybraným technologem a případně i s chemikem, kteří vyloučí možné pochybení a pomohou s optimalizací směsi.

Bude-li zvažováno použití průmyslově vyráběné vápenné maltové směsi, je třeba dbát na její kvalitu, pojivo a zrnitost. V úvahu je třeba brát dlouhodobé zkušenosti s takovým materiálem, především v areálu Pražského hradu (např. standard: jádro – Bayosan HR 811 se zrnitostí 4mm; vhodný pro extrémně namáhané povrchy vlhkostí a solemi (nebo třeba Tubag NHL-P nwa, 8mm), menší opravy méně namáhaných povrchů např. Bayosan RK 39 se zrnitostí 2,2mm, nesmí být použit v soklových partiích. Svrchní štuk bude jemný, pečlivě utažený dřevem (ideálně dubové či bukové hladítko) tak, aby odpovídal kvalitou povrchu původním

omítkám (např. Hasit 162, Tubag TKFP – v interiéru pochopitelně ručně přebroušených). Pro významnější trhliny je možno použít materiály jako např. Bayosan multiContact 55 W plněný polypropylenovými pásky, ty pochopitelně lze použít i do ručně míchaných omítek v případě specifické potřeby za dodržení správného technologického postupu (pásky je třeba předem rozmíchat ve vodě). Uvedené příklady materiálů jsou kvalitativním standardem.

Je důležité, aby na opravě pracovali pouze zkušení pracovníci, nejlépe odborní štukatěři a řemeslníci. Při opravě štuků je třeba dbát na správný technologický postup (např. řádné namočení stávající omítky/zdiva a následné zakrápění nové omítky, aby nezprahla). Ze zásady bude dbáno na návaznost denních dílů, vznik tzv. patrování (chybná povrchová návaznost denních dílů) je nepřipustné. Omítky dobrého složení není třeba štukovat jako celek, ale pouze destruovaná místa. Savost podkladu jednoznačně sjednotí bílý vápenný podnátěr. Dle předpokladu PD budou v severních partiích prováděny rozsáhlejší výměny omítkových vrstev. Zde bude na základě vzorku zváženo právě použití probarvených omítek na závěr sjednocených v lazurách vápenným mlékem. Technologie bude upřesněna v rámci vzorkování. Technologie a postup bude upřesněn v rámci realizace i v návaznosti na revidované restaurátorské práce.

Zvláštní pozornost bude věnována členění fasád, jako jsou šambrány apod. Důraz bude kladen na obnovení všech ostrých hran a linií, které jsou pro členění fasád důležité. Tam, kde PD (např. v soklové partii) počítá s využitím moderních hydroizolačních stěrek, bude vždy historické zdivo separováno ochrannou vrstvou vápenné omítky.

Obecně lze konstatovat, že všechny nevyhovující omítky (exteriér i interiéru), zvláště materiály na bázi portlandského cementu budou odstraněny. Odstranění je nutné zejména v soklových partiích buď dle určení projektem či 120-140 cm od terénu. Posouzení souvisí i s posouzením vztlínající vlhkosti. PD počítá s větším rozsahem odstraňování novodobých omítek, k čemuž není připomínka, ale doporučujeme konečný rozsah posoudit až po ohledání. Jsou-li omítky vyhovující, stavbě neškodí nebo by to mohlo znamenat destruktivní zásah do zdiva je možno zvážit jejich ponechání např. s povrchovou úpravou.

Případné přízdívky pro trasy či instalaci vybavovacích předmětů budou cihelné, ale nevylučujeme pro takový případ ani bloky moderních tvárnic, resp. pórobetonových příčkových spojených soudobými tmely. **Základním požadavkem je separování historických povrchů a zdiva od novodobých materiálů (pokud nejde o materiály na bázi vápna).** Tzn., pokud bude historické zdivo či povrch třeba dle PD upravit např. obkladem, hydroizolační stěrkou apod., bude vždy nejprve opatřeno vrstvou čistě vápenné omítky zpracované v kvalitní povrch vyhovující dalším technologickým krokům. Navíc tato mezivrstva může pro některá technická řešení přispět k optimalizaci nerovnosti zdiva.

Vápenné nátěry fasád a výmalby interiéru

Finální úprava fasád bude provedena vápenným lazurním nátěrem. Vyzrálý nový i „historický“ štuk bude opatřen bílým vápenným podnátěrem (např. Aqua Bárta Porokalk). Barva se do povrchu vtírá, aby mechanický účinek vlasu nástroje vtíral materiál do pórů podkladu. Optimálním nástrojem je malířská štětka ve stavu, kdy je obvykle již vyřazována, tedy se silně obroušeným vlasem (4 – 6 cm, poměrně vhodná a osvědčená je kulatá malířská štětka Spokar C4, vlas lze také zastříhnout a přibrousit). Podklad je ideální nanášet jednosměrnými tahy vertikálně (případně horizontálně). Pro svrchní nátěr se naopak osvědčil krouživý pohyb štětkou, kdy stopa nástroje po zaschnutí může připomínat práci s plstěným hladítkem. Nesmí docházet k překrytí nátěru tzv. zpětnými tahy. Vždy je třeba natřít uzavřený

segment plochy fasády jednoznačně oddělený architektonickým členěním. S vápenným nátěrem nelze končit v ploše, protože každé napojení je vždy vidět. Nezbytné je dodržovat klimatické podmínky – teploty od +12 do + 25° C a hotový nátěr ještě vlhčit vodou – osvědčilo se minimálně dvakrát po 8 hodinách (v dotčené partii je třeba předpokládat poněkud specifické klima, které je dle zkušeností převážně příznivé). Zejména bude dbáno na rukopis, který je u lazurního vápenného nátěru zvláště důležitý a vyžaduje velice zkušeného natěrače.

Možnou variantou je též klasická vápenná barva bez zušlechťujících příměsí. Tu však v současné době jsou schopni prakticky provést pouze restaurátoři s dostatečnou zkušeností. Jde o vícevrstvý lazurní nátěr s vysokými nároky na provádění, barvocit a zručnost (kresbu stop štětky).

Totéž platí pro nátěry a lazury míchané v rámci realizace interiéru (namíchané přímo zhotovitelem na stavbě). V zásadě lze uvažovat o hlinkové výmalbě, vápenné výmalbě či provedení vícevrstvých lazur vápenným mlékem. Pro technické a provozní prostory lze použít běžný osvědčený nátěr (např. Primalex Standard a Plus v poměru 1:1, případně tónovaný).

Barevnost a způsob provedení bude definitivně určen zástupci oboru a architektky projekční kanceláře v rámci prováděné opravy s využitím restaurátorských a především doplňujících průzkumů.

Truhlářské práce

Objekty Vikárky budou opatřeny jednoduchými okny s křídly otvíranými vně a do interiéru. Vnější okna tak podléhají poměrně zásadním klimatickým vlivům, proto doporučujeme, jak zohledňuje i PD, aby byla provedena z dubu. Stejně tak je třeba pečlivě dořešit deštění proti zatékání. Nové truhlářské výrobky budou vyrobeny dle zásad klasického řemesla ve vysoké kvalitě (nikoliv standardizované typy).

Pro povrchové úpravy všech truhlářských výrobků minimálně doporučujeme v souladu s platným závazným památkovým stanoviskem ze dne 16. června 2016 k systematické údržbě oken a dveří (SPH 1467/2016) zvolit olejové fermežové barvy (tedy např. Ottosson Linoljefärg či Barvy Laky Teluria O2025 apod.). Přesný odstín bude definitivně určen ve spolupráci s odpovědným restaurátorem a projektantem na základě předložených vzorků.

Pro povrchové úpravy dřevěných výrobků či podlah prezentovaných v lazurním provedení budou použity vhodné a osvědčené oleje. Je možno použít např. belgické oleje Woodprotector CIRANOVA, Borma Decking Oil (Danish Oil), Bona Deck Oil, oleje Osmo, případně i jiné s odpovídající kvalitou a dobrou referencí. Definitivní určení materiálu musí vycházet z technologických konzultací i záruk poskytovaných výrobcem. Povrch dřeva doporučujeme po vyschnutí olejů zavoskovat (opět v souladu s technologickým postupem výrobce).

U nových výrobků je povrchová úprava určena projektovou dokumentací a podléhá komisionálnímu schválení projektantem, zástupci oboru a investora.

Kovářské a zámečnické práce

Převážná část výrobků z kovu je navržena jako slohový novotvar dle návrhu architekta. Na základě dlouholetých zkušeností doporučujeme i u těchto nových výrobků dodržet tradiční skladbu nátěrových vrstev. Jako základní nátěr bude tedy použit suřík rozmíchaný ve fermeži. Svrchní nátěr se provede grafitem rozmíchaným dle standardní technologie ve fermeži (bez sušidel). Každý typ nátěru (základní i svrchní) bude proveden minimálně ve dvou vrstvách. Je třeba dbát na dodržování technologických pauz; nepovažujeme za vhodné, aby byla prováděna mezivrstva (např. syntetický nátěr s příměsí grafitu) nebo přimíchávána sušidla (nedoporučujeme příměs kobaltového prášku).

Nově navržené zámečnické práce a jejich povrchové úpravy budou provedeny dle projektu. Barevnost a typologie povrchových úprav bude schválena komisionálně na základě předložených vzorků. Vzhledem ke specifickým požadavkům bude kladen důraz na detailní a čisté provedení. Nové kování bude plnohodnotnými replikami navržených rozměrů, provedeny jako cizelované odlitky z mosazi (např. slévárna Nosek) či kované z oceli. Nepřipadá v úvahu náhrada jen historizujícím typem z lehkých slitin, případně jen pokoveným. Obecně pro zámečnické výrobky z mosazi (kliky, štítky, olivy, závěsy, zástrče apod.) předpokládáme použití plných odlitků či zámečnických a kovářských výrobků. Spojovací materiál (šroubky, vruty apod.) bude odpovídajícího typu a materiálu (např. šroubky se zapuštěnou či čočkovou hlavou, ale vždy s rovnou drážkou v provedení mosaz, bronz – zcela vyloučeny jsou křížové, hvězdičkové či jiné moderní typy).

Vyleštěný povrch lze z důvodu dlouhodobější ochrany opatřit ochrannou vrstvou, ideálně lakem Paraloid B72 v xylenu či nitrocelulózovým zaponovým lakem. Případně je možno povrch prvků převoskovat (včelí vosk rozpuštěný v benzínu či Revax 30, KRNB aj.) a poté přešetřit středně tvrdým kartáčem (obdobný jako obuvnický) – tento způsob ovšem vyžaduje striktní pravidelnou údržbu. Tato finální úprava bude konzultována se zhotovitelem.

Tesařské práce a opravy krovu

Opravy historických krovů budou menšího rozsahu. Tesařské opravy krovu může provádět pouze tesař - specialista na historické krovky. Práce budou postupovat dle projektu. Pro zpracování případných výměn a doplňků (pozednice atd.) předpokládáme vysokou přesnost a preciznost (styk prvků zcela bez mezery). Pokud budou prováděny výměny či protězy, předpokládáme samosvorné šikmé pláty (není třeba u pozednice), kolíkované a lepené. Všechny postupy a řešení budou předem schváleny. V případě potřeby bude přizván statik – odborník na historické krovky. Materiál bude použit nový s odpovídající povrchovou úpravou (např. zetaření apod.). Historický materiál z deponie trámů PH nebude použit, protože jde spíše o utilitární krov.

Klempířské práce

Veškeré stávající klempířské prvky budou pečlivě prověřeny (stav, funkčnost a životnost). Nedostatky budou opraveny, poškozené či nevyhovující kusy případně vyměněny. Všechny železné kotvy dešťových svodů, bleskosvodů apod. budou nahrazeny měděnými (pokud nejsou již nyní z nekorodujících materiálů). Pokud bude třeba provádět výměnu některého pohledově exponovaného měděného prvku, bude jeho nové provedení v patinované variantě, přizpůsobené barevnosti okolních klempířských prvků (černá patina: např. dodavatel Dorapis s.r.o., zelená měděnka: ovšem lze jen předpatinovaný plech např. Luvata - Nordic green

- varianta odstínu vytvořená pro Královský letohrádek - nikoliv jen dle běžného vzorníku Luvata). Důraz na zelenou patinu mědi bude kladen především na jižní fasádě. Nové klempířské prvky na severní straně postačí patinovat do tmných černohnědých odstínů, buď syrnými játry či jiným adekvátním prostředkem. Postup je třeba posoudit podle aktuálního případu.

Pokud bude provedeno nové oplechování namáhaných partií olovem, pak olověným plechem o tloušťce minimálně 2 mm (ideálně 3mm). Details kotvení budou upravovány podle situace a stavu konkrétních míst. Plošně lze použít podtmelení syntetickou pryží či jiným neutrálním (nekyselým) osvědčeným silikonovým tmelem.

Umělecká výzdoba

Na jižní fasádě Vikárky je pozůstatek nápisu s označením Vikářské ulice (Vikariats Gasse). Ten bude třeba konzervovat, dočistit okolí a navrhnou vhodné doplnění resp. domalbu nápisu, který je nyní spíše fragmentem. V areálu PH je obdobných nápisů několik, bude třeba vycházet z jejich provedení (pravděpodobně jde o místopisné označení z poloviny či poslední třetiny 19. století – pokud obsahuje český ekvivalent). Fragment malované renesanční rustiky odhalené Karlem Fialou bude konzervován. O způsobu prezentace či zakrytí bude rozhodnuto v rámci zhodnocení odpovědným restaurátorem. V úvahu připadá i separace např. japonským papírem a omítnutí fragmentu.

V interiéru budou restaurovány všechny kamenné prvky, fragmenty románské hradby a ostatních etap vývoje stavby. Dále restaurátorské práce zahrnou čištění původních omítek a režně prezentovaných kleneb. Významný zásah vyžaduje partie ambitu románského kláštera, která vyžaduje poměrně zásadní potřebu odsolení. Na základě prováděných prací bude zvážen způsob další prezentace. V úvahu připadá i překrytí ochrannou omítkou či pačokem vhodného složení. Rozhodnout lze až na základě úspěšnosti odsolení a stabilizace. V případě ostatních fragmentů bude také zvážen způsob prezentace, ale dříve předpokládané překrytí vápennou maltou spíš nepovažujeme za ideální z důvodu ztráty informace a nevyhnutelného mechanického poškození v budoucnosti. Definitivní rozhodnutí o konečné úpravě lze učinit až po konzervaci zdiva (pro opuku je obecně suché prostředí negativní).

V mnoha ohledech specifickým restaurátorským zásahem bude obnova uměleckého díla sochaře Rudolfa Svobody umístěnému v severním parkánu naproti Prašné věži. Plastika s časoměrem, byla realizována v roce 1982 z oceli a mědi. Její horizontální partie tvoří střechu schodiště do suterénu Prašné věže. Ocelové partie si zachovaly nosnost, ale jsou zasaženy vyšším stupněm koroze. Pasivace koroze může být z technologického hlediska poněkud komplikovaná i s ohledem na samotné materiály, které za některých podmínek mohou tvořit galvanický článek. Vnitřní konstrukce je ocelová, opláštěná měděným plechem s poměrně slibně rozvinutou měděnkou. Prioritně by tento stav měl být zachován, ale technicky bude třeba vyřešit vypodložení materiálem zabraňujícím vzniku galvanického článku. Vertikální partie samotného časoměru je relativně v dobrém stavu, ale v současnosti jí chybí hodinový stroj, který bude třeba doplnit ve spolupráci s hodinářem. Plastiku lze v jistém ohledu řadit k ukázkám kinetického umění 70. a 80. let 20. století. Kinetická část je časoměrem či hodinami (obdobná tematika jako u Radiohodin na Florenci, r. 1985), ale dílo rovněž plní stavebně architektonickou úlohu ve smyslu zastřešení schodiště do suterénu Prašné věže.

V rámci zahájení prací bude provedena celková revize a upřesnění zadání spolu s restaurátory dodavatele. Na základě upřesnění budou zpracovány standardní restaurátorské záměry. K restaurátorským zásahům budou po prohlídce a projednání

postupu zpracovány standardní restaurátorské záměry, které budou předloženy odboru ke schválení před zahájením prací.

Závěrečné ustanovení

Práce obecně budou probíhat pod dohledem pracovníků Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky, kteří budou s dostatečným předstihem informováni o veškerých změnách v postupu opravy. Všechny materiály a technologické postupy musí být odpovědnými zástupci schváleny (minimálně zápisem do stavebního deníku). Detaily postupu a technologií budou upřesňovány na místě, stejně jako používané materiály. **U nových výrobků bude schvalována výrobní dokumentace zpracovaná na základě PD. Každý výrobek bude fyzicky vyvzorkován přímo na stavbě.**

Na závěr bude dodavatelem zpracováno doporučení budoucí údržby. S tímto doporučením budou seznámeni všichni dotčení pracovníci Správy Pražského hradu odpovídající za údržbu objektu.

Odůvodnění:

Podle § 11 odst. 3 zákona o státní památkové péči vydávají příslušné orgány, v daném případě stavební úřady, svá rozhodnutí, jimiž mohou být dotčeny zájmy státní památkové péče, a jde-li o národní kulturní památky, jen na základě závazného stanoviska. Příslušným k vydání tohoto stanoviska v případě Pražského hradu je na základě vládního nařízení č. 55/1954 Sb. Kancelář prezidenta republiky. Podle § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči je závazné stanovisko ve věci, o které je příslušný rozhodovat stavební úřad, úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem.

Správa Pražského hradu předložila podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. žádost č. j.: SPH 2279/2018 ze dne 14. září 2018 o závazné stanovisko k projektové dokumentaci „Vikárka – stavební úpravy objektu“ ve stupni pro provedení stavby. Projektovou dokumentaci zpracovala projekční kancelář Masák & Partner s.r.o. (HIP Ing. Michaela Beranová, zodpovědný projektant Ing. arch. Jakub Masák, Ing. arch. Jaroslav Svěrek, Ing. arch. Petr Němejc) v srpnu 2018.

Kancelář prezidenta republiky při posouzení žádosti a stanovení požadavků uvedených ve výroku tohoto stanoviska vycházela z posouzení zásahů spojených se stavebními a architektonickými úpravami objektů Vikárky a požadavků památkové péče obvyklých pro realizaci památkové obnovy historického objektu, na které je v chráněném areálu Pražského hradu třeba klást zvláštní důraz.

Toto závazné stanovisko vychází z § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., podle něhož v závazném stanovisku orgán státní památkové péče vyjádří, zda práce uvedené v žádosti o závazné stanovisko jsou z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné, a stanoví základní podmínky, za kterých lze tyto práce připravovat a provést; základní podmínky musí vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru.

Poučení:

Proti tomuto závaznému stanovisku se nelze samostatně odvolat. Takové odvolání lze podat až proti rozhodnutí, které bude na základě závazného stanoviska vydáno.

Vyřizuje:

Telefon:

ředitel Odboru památkové péče
Kancelář prezidenta republiky